

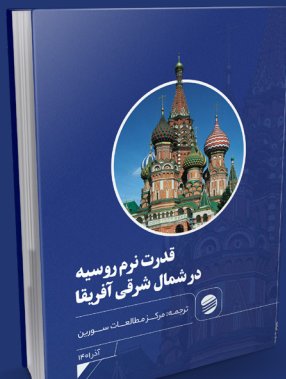
قدرت نرم روسیه در شمال شرقی آفریقا

ترجمه: مرکز مطالعات سورین

آذر ۱۴۰۱

قدرت نرم روسیه در شمال شرقی آفریقا

مفهوم «قدرت نرم» در روسیه برای اولین بار در بالاترین سطح توسط ولادیمیر پوتین در مقاله‌اش موسوم به «روسیه و جهان در حال تغییر» در سال ۲۰۱۲ معرفی شد. او این مفهوم را به عنوان «مجموعه‌ای از ابزارها و روش‌های دستیابی» تعریف کرد -تحقق اهداف سیاست خارجی بدون استفاده از سلاح اما با کمک اطلاعات و سایر اهرم‌ها. آنچه در مورد این تعریف به ویژه قابل توجه است، این است که تفاوت اساسی با تعریف کلاسیک ارائه شده توسط «جوزف نای» که اصطلاح «قدرت نرم» را در سال ۱۹۹۰ ابداع کرد دارد.

چنین دیدگاه روسیه نسبت به قدرت نرم در مفاهیم سیاست خارجی روسیه در سال های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۶ منعکس شد. مفهوم ۲۰۱۶ خاطر نشان می کند که استفاده از ابزارهای قدرت نرم برای حل مشکلات سیاست خارجی، به بخشی جدایی ناپذیر از سیاست بین المللی مدرن تبدیل می شود. اول از همه به معنای امکانات جامعه مدنی، اطلاع رسانی، ارتباطی، بشردوستانه و غیره علاوه بر روش های سنتی دیپلماتیک است. بنابراین، مفهوم روسیه از «قدرت نرم» به مفهوم «دیپلماسی عمومی» نزدیک تر است. با این حال، طیفی از دانشمندان علوم سیاسی روسیه همچون «مارینا لبدوا» بر این باورند که دیپلماسی عمومی یکی از رایج ترین ابزار برای اجرای قدرت نرم است و می تواند از طریق کانال های رسمی (به عنوان مثال سخنرانی های عمومی مقامات) و همچنین کانال های غیر رسمی (سازمان های غیر دولتی، دانشگاه ها و غیره) انجام شود. در این مقاله از دریچه مفهوم «قدرت نرم» چگونگی تعامل روسیه با کشورهای شمال و شرق آفریقا را بررسی خواهیم کرد. داده های آماری سال ۲۰۱۸ نشان داده که شمال آفریقا ۷۶ درصد از تجارت روسیه و آفریقا و مصر ۴۰ درصد از آن را به خود اختصاص داده است.

وضعیت و چشم انداز توسعه همکاری بین روسیه و مصر به دلیل نقش ژئوپلیتیکی که متعلق به این کشورها در خاورمیانه و در کل جهان است، به ویژه قابل توجه است. دیدارها و تماس های روسای جمهور دو کشور در سال های اخیر ماهیت منظمی داشته است. مصر نقش کلیدی در کمک به روسیه برای سازماندهی اولین نشست روسیه - آفریقا ایفا کرد. شرکا در نظر دارند گردشگری را به شاخص های بالای سابق به عنوان یکی از اولویت های همکاری در آینده نزدیک بازگردانند تا همکاری در حوزه های علمی، فرهنگی و بشردوستانه را ارتقا دهند. در مورد آفریقای شرقی، روسیه تقریباً با همه کشورهای منطقه در سال های اخیر پروژه های مهمی را توسعه داده است. اتیوپی به عنوان کشوری با بازار بزرگ و با رشد سریع، یکی از پیشتازان منطقه است. در دسامبر ۲۰۲۰، فدراسیون روسیه و جمهوری سودان توافقنامه ایجاد یک نقطه لجستیکی برای نیروی دریایی روسیه در دریای سرخ را امضا کردند. این امر حضور روسیه در آفریقا را در آینده تقویت خواهد کرد.

«روسوترونیچتسو» به عنوان ابزار اصلی قدرت نرم روسیه و دیپلماسی عمومی در خارج از کشور

روسوترونیچتسو (Rossotrudnichestvo) (آژانس فدرال امور کشورهای همسود، هموطنان مقیم خارج از کشور و همکاری‌های بشردوستانه بین‌المللی) در سال ۲۰۰۸ تأسیس شد و امروزه در ۸۰ کشور جهان فعالیت می‌کند. در مورد آفریقا، مراکز روسی برای علم و فرهنگ (RCSC) - وابسته به آژانس - در مصر، زامبیا، جمهوری کنگو (برازاویل)، مراکش، تانزانیا، تونس و اتیوپی افتتاح شده است. نماینده آژانس در سفارت روسیه در آفریقای جنوبی کار می‌کند. در سپتامبر ۲۰۱۸، یکی از نمایندگان آژانس اعلام کرد که مراکز علمی و فرهنگی جدید روسیه در کشورهای آفریقایی در سال‌های آینده افتتاح خواهند شد، اما تاکنون این اتفاق نیفتاده است. RCSCها فقط در کشورهایی قابل افتتاح هستند که روسیه با آنها قراردادهای بین‌دولتی منعقد کرده است.

یکی از مهمترین اولویت‌های مراکز فرهنگی روسیه در آفریقا، کار آنها با جوانان (هم با آفریقایی‌ها و هم با هموطنان جوان، مهاجران روسیه و فرزندان آنها) است. مراکز علمی و فرهنگی روسیه با هدف ترویج زبان و فرهنگ و آموزش عالی روسی کار خود را پیش می‌برند. آنها همچنین با دانش‌آموخته‌گان دانشگاه‌های شوروی /

روسیه کار می‌کند. اگر دیاسپورای روسی در جهان ۳۰ میلیون نفر تخمین زده شود، تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های روسیه (شوروی) از ۵۰۰ هزار نفر فراتر می‌رود. جوامعی از زنان شوروی/روس و فرزندانشان در بسیاری از کشورهای آفریقایی وجود دارد. آنها بیشتر از طریق ازدواج با شهروندان آفریقایی سرنوشت خود را با آفریقا پیوند زدند.

رواج فرهنگ روسیه در آفریقا

RCSCها (مراکز روسی برای علم و فرهنگ) در آفریقا به طور منظم رویدادهای مختلفی را با هدف آشنایی مخاطبان با دستاوردهای فرهنگ روسیه ترتیب می‌دهند. به عنوان مثال، در ۶ دسامبر ۲۰۱۸، در مرکز علوم و فرهنگ روسیه در دارالسلام (تانزانیا)، کنسرت اوپرا توسط خواننده‌های روسی «اولگا سوسنوفسکایا» و «الکسی یورکوفسکی» با موفقیت بزرگ برگزار شد. به ابتکار مرکز علم و فرهنگ روسیه در تانزانیا، در ژوئیه ۲۰۱۹، در بیست و سومین جشنواره بین‌المللی فیلم زنگبار، مخاطبان فیلم جدیدی از «کارن شاخنازاروف» - تهیه‌کننده روسی - به نام «آنا کارینا» را دیدند. لازم به ذکر است که این بزرگترین جشنواره هنرهای چند رشته‌ای آفریقا است. در اواخر دهه ۱۹۹۰ و اوایل دهه ۲۰۰۰ فیلم‌های روسی در این انجمن سینمایی به نمایش درآمدند و پس از وقفه‌ای طولانی، مخاطبان آفریقایی این فرصت را پیدا کردند که دوباره فیلم‌های روسی را ببینند. این مرکز رویدادهای فرهنگی اختصاص داده شده به تاریخ‌های مهم در تاریخ و فرهنگ روسیه را برگزار می‌کند - جشن‌های الکساندر پوشکین و نیکولای گوگول، سالگرد اولین پرواز فضایی یوری گاگارین، رویدادهای به یاد ماندنی جنگ بزرگ میهنی. این مرکز همچنین از استعداد‌های هنری کشور میزبان حمایت می‌کند - به عنوان مثال، در ۱۱ اکتبر ۲۰۱۸، نمایشگاهی از هنرمندان جوان تانزانیا در یکی از سالن‌های RCSC در دارالسلام افتتاح شد. هدف از پروژه مشترک شرکت روسوترونیتسو و استودیوی هنری "Day" کمک به جوانان خلاق کشور برای معرفی خود بود.

RCSC در لوزاکا (زامبیا) در فوریه ۲۰۱۸ روزهای روسیه را جشن گرفت که شامل تعدادی رویداد فرهنگی، آموزشی و ورزشی بود. در سپتامبر ۲۰۱۹، آنها اولین

جشنواره جوانان روسی-زامبیایی در مقیاس بزرگ را ترتیب دادند. این رویداد با همکاری مشترک با بخش جوانان انجمن هموطنان روسیه و انجمن فارغ التحصیلان زامبیا-روسیه برگزار شد. فستیوال بیش از ۲۵۰ هموطن جوان روسی و جوانان زامبیایی را از طریق یک سری رویدادها و فعالیت‌های ورزشی و شبکه‌های اجتماعی گرد هم آورد و اکنون سالانه برگزار می‌شود.

تعامل قدرت نرم روسیه با جوانان آفریقایی

پروژه «نسل جدید» نقطه عطفی در این مسیر است. هر سال روسوترونیچتسوو هیئت‌هایی از جوانان را از کشورهای مختلف از جمله کشورهای آفریقایی گرد هم می‌آورد. این جوانان (۲۵ تا ۳۵ ساله) در زمینه‌های مربوطه خود متخصص هستند. آنها از روسیه بازدید می‌کنند، جایی که با همکاران خود ملاقات می‌کنند، و در کارگاه‌ها یا مدارس مختلف شرکت می‌کنند. باید اضافه کرد که «روسمولودژ» -آژانس فدرال روسیه برای امور جوانان- نیز تا حدی در تعامل با جوانان آفریقایی مشارکت دارد. بنابراین، این بخش بود که در تهیه و برگزاری نوزدهمین جشنواره جهانی جوانان و دانشجویان (اکتبر ۲۰۱۷) به همراه بنیاد «روسکنگره» مشارکت داشت. این جشنواره سومین جشنواره‌ای بود که در روسیه برگزار شد. پیش از این، ششمین جشنواره جهانی جوانان و دانشجویان در سال ۱۹۵۷ در مسکو و دوازدهمین آن در سال ۱۹۸۵ برگزار شد. این جشنواره ۲۰ هزار شرکت‌کننده از ۱۸۰ کشور جهان و رهبران جوان از حوزه‌های مختلف را گرد هم آورد: نمایندگان سازمان‌های غیردولتی جوانان، روزنامه‌نگاران جوان، جوانان خلاق و ورزش، طراحان و مهندسان جوان، رهبران سازمان‌های جوانان احزاب سیاسی، و معلمان جوان دانشگاه. همچنین از ساختارهای دانشجویی، دانشمندان جوان، و هموطنان و خارجیانی که زبان روسی را مطالعه می‌کنند و به فرهنگ روسی علاقه‌مند هستند.

در بخشی از این جشنواره، روز آفریقا برگزار شد که طی آن مهمانان این قاره شرکت‌کنندگان را با فرهنگ خود آشنا کردند. مهم این است که حدود دو هزار شرکت‌کننده خارجی جشنواره در روزهای اول (از ۱۴ تا ۱۷ اکتبر ۲۰۱۷) در

برنامه منطقه‌ای نوزدهمین جشنواره که برای اولین بار برگزار شد، شرکت کردند. آنها از ولادی وستوک، یکاترینبورگ، سنت پترزبورگ، سیمفروپل، سواستوپل، کالینینگراد و دیگر شهرهای ۱۵ منطقه روسیه بازدید کردند. یکی از لحظات تاثیرگذار مراسم اختتامیه جشنواره، اجرای شرکت‌کننده‌ای به‌عنوان نوازنده حرفه‌ای از چاد بود که بخشی از متن آن به این شکل بود: «ما در سراسر جهان پراکنده هستیم، اما متحد هستیم و می‌توانیم مشکلات خود را با هم حل کنیم. سلام روسیه!». این قطعه به زبان مادری او به سرود غیر رسمی جشنواره تبدیل شده است.

ترویج آموزش عالی روسیه در آفریقا و همکاری علمی

«ای. رادکوف» -معاون رئیس روس‌ترونیچستوو- در سال ۲۰۱۹ خاطرنشان کرد که آفریقایی‌ها علاقه فزاینده‌ای به تحصیل دانشگاهی در روسیه و مطالعه زبان روسی نشان می‌دهند. در سال ۲۰۱۹، آفریقایی‌ها تقریباً ۳۰ هزار درخواست برای تحصیل در دانشگاه‌های روسیه ارسال کردند و سهمیه بورسیه تحصیلی تنها ۱۸۱۹ نفر بود. ولادیمیر پوتین -رئیس‌جمهور روسیه- در اجلاس سران «روسیه - آفریقا» در اکتبر ۲۰۱۹ به حاضران گفت: «ما در این اندیشه هستیم که چگونه این تعداد را افزایش دهیم». وی همچنین با اشاره به اینکه در همان لحظه پرسنل‌های نظامی ۲۰ کشور آفریقایی در دانشگاه‌های وزارت دفاع روسیه مشغول به تحصیل بودند، تاکید کرد که روسیه مصمم است به آموزش نظامیان و افسران مجری قانون کشورهای آفریقایی در موسسات تخصصی روسیه ادامه دهد.

روس‌ترونیچستوو هر ساله جوانان خوش‌آتیه را در کشورهای مختلف جهان انتخاب می‌کند و آنها را برای تحصیل در «دانشگاه دوستی مردم روسیه» (PFUR، مسکو) و سایر دانشگاه‌های معروف روسیه (در مجموع ۴۵۰ دانشگاه روسیه در این دوره شرکت می‌کنند) طی برنامه‌ای با هزینه بودجه فدرال روسیه می‌فرستد. حدود ۲۰ هزار دانشجوی آفریقا در روسیه تحصیل می‌کنند (داده‌های سال تحصیلی ۲۰۱۶-۲۰۱۷) که از این تعداد ۱۵ هزار نفر به صورت قراردادی (۷۴٪ از کل) هستند. دانشجویان کشورهای جنوب صحرای آفریقا امروزه ۵,۳ درصد از کل دانشجویان

خارجی را تشکیل می‌دهند که در روسیه تحصیل می‌کنند و دانشجویان خاورمیانه و شمال آفریقا - ۸ درصد. در دوره ۲۰۰۳-۲۰۱۷، تعداد دانشجویان آفریقایی در روسیه سه برابر شده است.

«پیفورا» دانشگاه دوستی مردم در مسکو

نویسندگان گزارش «چشم انداز ۲۰۳۰ - روسیه - آفریقا» معتقدند افزایش سالانه حداقل ۱۲ درصد سهمیه برای دانش آموزان آفریقایی و همچنین توزیع آنها مطابق با شفافیت به نفع روسیه است. سیستم اصول و معیارها، از جمله وزن کشور آفریقایی معین در تجارت با روسیه و پویایی شاخص‌ها، تعداد دانشجویانی که از همان کشور تامین مالی می‌شوند، و داده‌های مربوط به عملکرد تحصیلی و اشتغال آنها پس از فارغ‌التحصیلی.

جوانان آفریقایی به تحصیل در روسیه، از جمله دوره‌هایی که به زبان انگلیسی تدریس می‌شوند، علاقه نشان می‌دهند. در سال‌های اخیر دانشگاه‌های روسیه تمایل داشته‌اند چنین دوره‌ها و برنامه‌هایی را بیشتر ارائه دهند. محبوب‌ترین زمینه‌های آموزشی در میان متقاضیان آفریقایی، تخصص‌های پزشکی، مهندسی و مدیریت است. از نظر پذیرش دانشجو از آفریقا در بین دانشگاه‌ها، از سال ۲۰۱۹، دانشگاه دوستی مردم

روسیه، دانشگاه ایالتی تامبوف، دانشگاه پزشکی دولتی کورسک، دانشگاه دولتی نیژنی نووگورود، دانشگاه فدرال قفقاز شمالی، ایالت نیژنی نووگورود، آکادمی پزشکی، دانشگاه دولتی بلگورود، دانشگاه پزشکی دولتی ریازان، و دانشگاه فنی دولتی بلگورود پیشتاز بوده‌اند.

در مرحله فعلی در روسیه یک برنامه در مقیاس بزرگ موسوم به «صادرات آموزش» وجود دارد که هدف اصلی آن گسترش آموزش داخلی در خارج از کشور است. این پروژه در بهار سال ۲۰۱۷ آغاز شد و تا پاییز ۲۰۲۵ ادامه خواهد داشت. در چارچوب آن، برنامه‌ریزی شده است که تعداد دانشجویان بین‌المللی که به طور تمام وقت در دانشگاه‌های روسیه تحصیل می‌کنند بیش از سه برابر افزایش یابد: از ۲۲۰ به ۷۱۰ هزار. همچنین پیش‌بینی می‌شود که تعداد دانشجویان خارجی یا شئون‌دگان دوره‌های آنلاین سازمان‌های آموزشی روسیه طی مدت مشابه از ۱,۱ میلیون نفر به ۳,۵ میلیون نفر افزایش یابد. این پروژه بر توسعه اشکال جدید برنامه‌ها و برنامه‌های آموزشی مشترک به زبان انگلیسی، آموزش آنلاین برای خارجی‌ها، مسیرهای گردشگری آموزشی و برنامه‌های آموزشی تابستانی برای خارجی‌ها تمرکز خواهد کرد. ایجاد یک ناوبر اینترنتی واحد برای سیستم آموزشی روسیه به منظور تسهیل پیشرفت به سمت هدف است. تا سال ۲۰۲۱ تمامی دانشگاه‌های کشور باید خدمات بین‌المللی برای حمایت از دانشجویان خارجی داشته باشند.

صادرات خدمات آموزشی روسیه، افزایش تعداد دانشجویان خارجی که در روسیه تحصیل می‌کنند نه تنها به تقویت پتانسیل قدرت نرم کشور، بلکه همچنین اقتصاد آن کمک می‌کند. در واقع، همانطور که کارشناسان خاطر نشان می‌کنند، «حتی مکانی که به صورت رایگان در اختیار یک دانشجوی خارجی قرار می‌گیرد [هزینه تحصیلی که از بودجه دولتی روسیه تأمین می‌شود] سودش برای اقتصاد و بودجه چندبرابر خواهد بود و نه فقط برای مدت طولانی، که تأثیر مثبت فوری در سرمایه‌گذاری مدت‌دار در سرمایه انسانی هم دارد». لازم به ذکر است که پیشنهادات روسیه در زمینه آموزش دانشگاهی از نظر نسبت قیمت به کیفیت بسیار رقابتی است.

همکاری روسیه و آفریقا در زمینه علم نیز در سال‌های اخیر در حال افزایش است. در تاریخ ۶ نوامبر ۲۰۱۸، برای اولین بار در آفریقا، مرکز آموزش زبان روسی و آموزش

پیش دانشگاهی دانشگاه دوستی مردم روسیه در زامبیا افتتاح شد. این یک پروژه مشترک با دانشگاه کاپرلت (زامبیا) است. دانشجویان زامبیا و کشورهای همسایه (از جمله موزامبیک، زیمبابوه، آنگولا، نامیبیا، تانزانیا و بوتسوانا) این فرصت را به دست آوردند تا برنامه دانشکده مقدماتی را بدون ترک کشورهای خود تکمیل کنند. این مرکز بخشی از پروژه دانشگاه RUDN برای ایجاد یک شاخه آموزشی و صنعتی موسوم به «آفریقا-جنوب» است که طی آن مجموعه‌ای از مطالب آموزشی در مورد زبان روسی به عنوان یک زبان خارجی به ویژه برای کشورهای انگلیسی زبان آفریقا آماده می‌شود و فقدان محیط زبانی، ویژگی‌های فرهنگی، و ویژگی آوایی را در نظر می‌گیرد.

دانشگاه کاپرلت زامبیا

همچنین نمایندگان دانشگاه پیفور و دانشگاه کاپرلت بر همکاری در زمینه پروژه‌های پزشکی و مهندسی توافق کردند. در یک بازدید، هیئت دانشگاه فنی پیشروی زامبیا در تاریخ ۱۲-۱۴ دسامبر ۲۰۱۸ از دانشگاه دوستی مردم روسیه بازدید کردند. یک برنامه کاری با موسسه پزشکی پیفور برای توسعه مرکز آموزش شبیه‌سازی در کشور امضا شد. پروفیسور «نيسون نگوما» -رئیس دانشگاه کاپرلت زامبیا- گفته است: «به لطف دانشگاه پیفور، زامبیا تجهیزات مدرنی برای آموزش شبیه‌سازی خواهد داشت که سطح شایستگی دانشجویان پزشکی و پزشکان ما را در کل کشور افزایش می‌دهد. همچنین مرحله بعدی همکاری را با موسسه پزشکی پیفور در زمینه مهندسی آغاز

کردیم. ما کار مشترک زیادی در پیش داریم». اجرای پروژه‌های مشترک در زمینه علم، آموزش و فناوری بین روسیه و کشورهای شمال و شرق آفریقا در حال انجام است. به عنوان مثال، در سال ۲۰۱۹ روسیه و اوگاندا قرارداد همکاری امضا کردند و دو ابتکار علمی و آموزشی در زمینه کار در کشاورزی و علوم زمین با هدف توسعه پایگاه منابع معدنی توسعه دادند. «میخائیل کوتیوکوف» -وزیر علوم و آموزش عالی روسیه- در نشست روسیه و آفریقا در سال ۲۰۱۹ گفت که این پروژه‌ها فقط روی کاغذ نیستند، بلکه عملاً اجرا می‌شوند. هم‌تایان، می‌توانند نمایندگی‌های دائمی آکادمی علوم روسیه را در کشورهای آفریقایی باز کنند. «یوری بالگا» -معاون آکادمی علوم روسیه- در اجلاس سران ۲۰۱۹ در سوچی تاکید کرد: همچنین برای روسیه و شرکای آفریقایی آن مهم است که یک صندوق معین از ابتکارات علمی ایجاد کنند و حداقل ۱۰ جهت را برای شروع در نظر بگیرند.

ترویج زبان روسی

بر اساس گزارش روسوترونیچستوو، ۱,۳ میلیون نفر در خاورمیانه و شمال آفریقا و ۰,۱ میلیون نفر در کشورهای جنوب صحرای آفریقا به زبان روسی صحبت می‌کنند. مراکز فرهنگی روسیه در آفریقا، دوره‌های زبان روسی را ارائه می‌دهند و از مدارس

روسی در قالب‌های مختلف پشتیبانی می‌کنند. مراکز روس‌ترونیچستوو در آفریقا، رویدادهای فرهنگی، آموزشی و علمی-روش‌شناختی را با هدف رواج زبان روسی و برانگیختن علاقه شهروندان خارجی به مطالعه آن و همچنین افزایش سطح تدریس آن در کشورهای میزبان برگزار می‌کنند.

همچنین انواعی از به‌اصطلاح «مدارس روسی» در جهان وجود دارد. «التونورا میتروفانووا»-رئیس سابق روس‌ترونیچستوو- در مصاحبه‌ای در سال ۲۰۱۸ توضیح داد که اصطلاح «مدرسه روسی» (نه تنها در آفریقا، بلکه در سراسر جهان) می‌تواند به معنای انواع مدارس بسیار متفاوت باشد:

- مدارس در سفارتخانه‌های روسیه (که در آن فرزندان دیپلمات‌ها و فرزندان هموطنان روسی از خانواده‌های مختلط می‌توانند آموزش ببینند).
- مدارس یکشنبه که در آن کودکان در اوقات فراغت خود از مدرسه اصلی برای مطالعه زبان روسی، تاریخ، فرهنگ روسی (موجود در پاریس) می‌آیند.
- مدارس در کشورهای مستقل همسود (آنها هیچ ارتباطی با سفارتخانه‌ها ندارند)، که در آنها طبق برنامه‌های روسی تدریس می‌کنند. (به عنوان مثال، مدرسه‌ای به نام پوشکین در عشق آباد).
- مدارس با زبان روسی (آنها بر اساس روش‌ها و برنامه‌های کشورهای میزبان کار می‌کنند. با تعداد ساعات بسیار زیادی از زبان روسی و موضوعاتی زیاد در آن تدریس می‌شود).
- نوعی مدرسه روسی- یک موسسه آموزشی که در آن تعداد زیادی از کودکان روسی زبان تحصیل می‌کنند. قوانین تدریس و استانداردهای آموزشی در آنجا محلی است، اما همه دروس به زبان روسی هستند و خود زبان به عنوان زبان مادری تدریس می‌شود؛ بر خلاف مدرسی که روسی به عنوان زبان خارجی تدریس می‌شود.
- مدارس محلی که روس‌ترونیچستوو به آنها کمک می‌کند. به عنوان مثال، در ژوهانسبورگ یک کلیسای ارتدکس روسی از پاتریارک مسکو به افتخار «سنت سرگیوس رادونژ» وجود دارد که در آن یک مدرسه یکشنبه با مطالعه زبان روسی وجود دارد.
- مدرسی که در آنها فقط ریاضیات و فیزیک به زبان روسی و طبق برنامه‌های روسی

(موجود در کالیفرنیا) تدریس می‌شود.

مدارس روسی تحت پوشش سفارتخانه های روسیه در الجزایر، آنگولا، گینه، مصر، زامبیا، کنیا، ماداگاسکار، مالی، مراکش، موزامبیک، نیجریه، سنگال، تانزانیا، تونس، اتیوپی، آفریقای جنوبی کار می‌کنند. آفریقایی‌ها معمولاً رویکردی عمل‌گرایانه برای یادگیری زبان روسی دارند - اگر شرکت‌های بزرگ روسی در کشور آفریقایی خاص خود تجارت کنند و همچنین اگر چشم‌اندازی برای کاربرد عملی این دانش زبان وجود داشته باشد، علاقه بیشتری به تسلط بر آن نشان می‌دهند.

امروزه روسیه به‌طور فعال در حال توسعه فناوری‌های دیجیتال برای آموزش زبان روسی است (دوره‌ها و کتابخانه‌های آنلاین و سازماندهی مسابقات آنلاین که برندگان آن به روسیه دعوت می‌شوند). در آگوست ۲۰۱۶، «الاساد الاسمی» - رئیس دانشگاه کارتاژ تونس - و «واناس الحفیان» - مدیر مؤسسه زبان‌های خارجی تونس - از مؤسسه دولتی زبان روسی به نام الکساندر پوشکین بازدید کردند. الاسمی خاطرنشان کرد که روابط تجاری و اقتصادی بین روسیه و تونس به‌طور فعال در حال توسعه است و در سال‌های اخیر جریان گردشگران روسی به تونس به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است. در این راستا، این کشور علاقه‌مند به افزایش تعداد متخصصانی است که به زبان روسی صحبت می‌کنند و می‌توانند در زمینه تجارت، کشاورزی و گردشگری فعالیت کنند. واناس الحفیان گفت که سطح آموزش زبان روسی در مدارس تونس و دانشگاه کارتاژ یکی از بالاترین سطح‌ها در کشورهای عربی است. موسسه زبان‌های خارجی تنها دانشگاه در کشور تونس است که زبان روسی به عنوان زبان تخصصی در آن تدریس می‌شود. چشم‌اندازهای مختلفی برای همکاری مورد بحث قرار گرفت، از جمله ایجاد یک بخش زبان روسی بر اساس دانشگاه کارتاژ (تحت هدایت مؤسسه پوشکین) که در آینده می‌تواند به مرکز مطالعات روسیه در قاره آفریقا تبدیل شود.

در آوریل ۲۰۱۹، دکتر «الیودا توموسیگی» - وزیر علوم، فناوری و نوآوری جمهوری اوگاندا - از مؤسسه پوشکین بازدید کرد. او به ویژه تأکید کرد که «بسیاری از مردم آفریقا در اوگاندا روسی را می‌دانند، اما پس از بازگشت به وطن، فرصت صحبت کردن به زبان روسی را نداشته‌اند. اگر مدارس در غرب، شرق و جنوب آفریقا سازماندهی شوند، جایی که امکان تحصیل روسی وجود داشته باشد، فرصت بسیار خوبی خواهد

بود. «ویتالی کوستماروف» -رئیس موسسه پوشکین- گفته است: «ما بسیار امیدواریم که در اوگاندا افرادی باشند که به روسیه، فرهنگ و امکانات آن علاقه‌مند شوند و زبان روسی را مطالعه کنند. ما آماده‌ایم تا هر کاری انجام دهیم تا این اتفاق بیفتد». حدود ۱۰۰ نفر از اوگاندا به صورت آنلاین در وبسایت «آموزش به زبان روسی»، این زبان را مطالعه می‌کنند. کارکنان موسسه همچنین آماده برگزاری وینارهای آموزشی برای هر دانشگاه در آفریقا و معرفی معلمان خود با منابع آنلاین موجود برای یادگیری زبان روسی هستند.

البوداتوموسیگی

گسترش حضور رسانه‌ای روسیه در قاره آفریقا

حضور رسانه‌های روسی در آفریقا در حال افزایش است، اما کارهای بیشتری در این زمینه باید انجام شود. کارشناسان روسی تأکید می‌کنند که تغییر پیشینه اطلاعاتی و بازنمایی آفریقا در رسانه‌های روسی و تصویر و اخبار روسیه در رسانه‌های آفریقایی حیاتی است. رسانه‌های روسی هنوز تمایل دارند تا اخبار منفی بیشتری از آفریقا (جنگ، تروریسم، گرسنگی و غیره) به جای اخبار مثبت - در مورد موفقیت‌های

تجارت آفریقایی، در مورد زندگی روزمره این قاره (فرهنگ، صنعت و غیره) ارائه دهند. رسانه‌های آفریقایی نیز در بسیاری از موارد، انتشارات نسبتاً بدبینانه غربی در مورد سیاست خارجی و داخلی روسیه را بدون تحلیل مناسب خود کپی می‌کنند. یکی از شناخته شده‌ترین رسانه‌های روسی در آفریقا، شبکه تلویزیونی «راشا تودی» است. طبق گزارش شرکت «ایپسوس»، مخاطبان هفتگی آن در خاورمیانه و آفریقا تا سال ۲۰۱۸، ۱۱ میلیون نفر بوده است. پس از اینکه یکی از دو کانال تلویزیونی اصلی روسیه «روسیا» (RTR-Planeta) شروع به پخش نسخه بین‌المللی خود کرد (یک کانال تلویزیونی ماهواره‌ای بین‌المللی روسیه که در سال ۲۰۰۲ ایجاد شد)، مخاطبان آن به‌طور قابل توجهی افزایش یافت. برنامه ۲۴ ساعته این کانال تلویزیونی برای مخاطبان در سنین و علائق مختلف برای هر بیننده روسی زبان طراحی شده است. جامعه هدف آن، همه کسانی است که روسی صحبت می‌کنند و در خارج از کشور زندگی می‌کنند. برنامه روزانه این کانال بین‌المللی شامل طیف وسیعی از مهمترین برنامه‌های تلویزیون روسیه است. اکنون برنامه‌های آن که می‌توان به صورت آنلاین نیز تماشا کرد، توسط ساکنان خاورمیانه و شمال آفریقا و همچنین موزامبیک و آفریقای جنوبی مشاهده می‌شود.

«اسپوتنیک» روسیه، خبرگزاری و رادیو بین‌المللی، منابع خبری را به ۳۲ زبان پخش و نگهداری می‌کند. در جولای ۲۰۱۹، به پیمان جهانی برای همکاری بین سازمان ملل متحد و رسانه‌ها در زمینه اجرای اهداف توسعه پایدار (SDGs) پیوست. این آژانس و رادیو که منابع خبری را به ۳۲ زبان ارائه می‌کند، نقشی حیاتی در افزایش آگاهی نسبت به اهمیت اهداف توسعه پایدار با گستردگی بین‌المللی آن ایفا خواهد کرد. همچنین یک پروژه بین‌المللی «اسپوتنیک پرو» توسط آژانس فدرال روس ترونیچستوو

پشتیبانی می‌شود. این پروژه با هدف در بر گرفتن روزنامه‌نگاران، دانشجویان دانشگاه‌های خارجی که در رشته روزنامه نگاری تحصیل می‌کنند و اصحاب رسانه پیش می‌رود. هدف آن تسهیل تبادل تجربه با همکاران خارجی، توسعه ارتباطات بین‌المللی در رسانه‌ها و روابط بین فرهنگی میان روزنامه‌نگاران است. در سال ۲۰۱۸، بیش از ۱۲۰ خبرنگار جوان از آمریکای لاتین، آسیا و آفریقا در این پروژه شرکت کردند. تعداد کشورها و نمایندگان شرکت‌کننده به طور مداوم در حال افزایش است.

کمک به برقراری تماس‌های تجاری بین ساختارهای رسانه‌ای خصوصی و دولتی روسیه و کشورهای آفریقایی، گشایش رسانه‌های روسی در کشورهای آفریقایی، و همچنین ارائه پشتیبانی مشاوره‌ای تخصصی از رسانه‌های روسی، امری حیاتی است. شایان ذکر است که در سپتامبر ۲۰۲۰، مدیر کل خبرگزاری «تاس» روسیه، سرپرستی کارگروه تازه ایجاد شده‌ای را بر عهده داشت که راهبردی را برای پوشش همکاری روسیه با آفریقا طراحی خواهد کرد. تاس با ۱۱۶ سال سابقه، پیشروترین خبرگزاری دولتی روسیه است. این آژانس خبری قصد دارد به زودی شبکه خود را گسترش دهد و دفاتر جدیدی در آفریقا باز کند. همچنین برنامه‌هایی برای سازماندهی نمایشگاه‌های عکس، کنفرانس‌های موضوعی، و تورهای مطبوعاتی خبرنگاران روسی به آفریقا اعلام شده است.

پروفیسور «ایرینا آبرامووا» -مدیر مؤسسه مطالعات آفریقا (آکادمی علوم روسیه)-
خاطر نشان می‌کند که روسیه باید از «دیپلماسی اینترنتی» به طور مؤثرتری برای ترویج
منافع خود در آفریقا استفاده کند. استفاده از امکانات اینترنت (عمدتاً شبکه‌های
اجتماعی) برای اهداف دیپلماسی عمومی و طرح قدرت نرم در آفریقا، روسیه را قادر
می‌سازد تا دیدگاه‌ها و ارزش‌های خود را به طور مؤثر برای مخاطبان آفریقایی ترجمه
کند و از مواضع سیاست خارجی خود در آفریقا در رسانه‌های اجتماعی آفریقایی
دفاع کند.

آبرامووا

مساعدت توسعه بین‌المللی روسیه و کمک‌های بشردوستانه به کشورهای آفریقایی

مساعدت توسعه بین‌المللی روسیه توسط چندین بخش دولتی اجرا می‌شود: روسوترونیچستوو، وزارت امور خارجه، وزارت دارایی و سایر مقامات اجرایی فدرال. فعالیت‌های روسیه در این زمینه ماهیت جهانی دارد و شامل کمک به کشورهای جنوب صحرای آفریقا، توسعه همکاری با خاورمیانه و شمال آفریقا می‌شود. از سال ۲۰۰۷، تمایل به مشارکت در مساعدت توسعه بین‌المللی به بخشی از سیاست خارجی روسیه تبدیل شده است که نشان‌دهنده علاقه فزاینده مسکو به استفاده از پتانسیل قدرت نرم است.

از سال ۲۰۱۳، روسیه سعی کرده تا کمک‌های توسعه‌ای خود را هدفمندتر، دوجانبه و قابل مشاهده‌تر کند. دریافت‌کنندگان آفریقایی کمک‌های روسیه که از طریق برنامه‌های بین‌المللی انجام می‌شوند، اغلب نمی‌دانند که این کمک‌ها واقعاً از روسیه آمده است. در سال ۲۰۱۴، «مفهوم سیاست دولتی روسیه در زمینه کمک به توسعه بین‌المللی» تصویب شد. پوتین در نشست بریکس در آفریقای جنوبی در سال ۲۰۱۸ اعلام کرد که حجم کمک روسیه به آفریقا در سال ۲۰۱۷ از یک میلیارد دلار فراتر رفته است. به گفته وی، کمک‌های روسیه به صندوق برنامه جهانی غذا به طور مرتب در حال افزایش بود. روسیه پنجمین کمک‌کننده بزرگ به صندوق توسعه صنعتی یونیدو بود. مسکو همچنین بودجه زیادی را برای مبارزه با بیماری‌های غیرواگیر در آفریقا به سازمان جهانی بهداشت اختصاص می‌دهد.

پوتین در اولین اجلاس سران روسیه و آفریقا در سوچی در سال ۲۰۱۹، در افتتاحیه مجمع اقتصادی خود گفت: «روسیه به طور سیستماتیک به توسعه قاره آفریقا کمک می‌کند. ما ترجیحات تجاری را ارائه می‌دهیم و در ساختارهای بین‌المللی همکاری می‌کنیم؛ به عنوان مثال، از طریق برنامه جهانی غذا، سازمان بین‌المللی دفاع مدنی، و سازمان بهداشت جهانی. کشور ما در طرح کاهش بار بدهی کشورهای آفریقایی مشارکت دارد. تا به امروز، کل مبلغ رد بدهی‌ها بیش از ۲۰ میلیارد دلار است. برنامه‌های مشترک با تعدادی از ایالت‌ها راه اندازی شده است که شامل استفاده از وجوه بدهی برای تامین مالی پروژه‌های رشد اقتصادی ملی است».

روسیه یکی از اولین کشورهای جهان بود که به اپیدمی ابولا در آفریقا واکنش نشان داد و بیش از ۶۰ میلیون دلار برای مبارزه با آن اختصاص داد. با حمایت مستمر دولت روسیه و شرکت روسی «روسال» در مبارزه با ابولا در گینه، از سال ۲۰۱۴ پیشرفت قابل توجهی در پیشگیری از شیوع این بیماری در این کشور حاصل شده است. واکسن روسی "GamEvac-Combi" اولین واکسن رسمی ثبت شده و تایید شده برای استفاده بالینی علیه ابولا در جهان شد. این واکسن به دستور ولادیمیر پوتین، پس از درخواست کمک «آلفا کوند» - رئیس جمهوری گینه- از روسیه، در پایان سال ۲۰۱۴ ساخته شد. تا دسامبر ۲۰۱۸، دو هزار نفر این واکسن را در گینه دریافت کردند. در بحبوحه اپیدمی ابولا، در سال ۲۰۱۵، روسال یک مرکز تشخیص بالینی علمی ویژه برای اپیدمیولوژی و میکروبیولوژی ایجاد کرد - بی همتا در نوع خود در کل منطقه غرب آفریقا از نظر استفاده از آخرین فناوریها و تجهیزات. این شرکت بیش از ۱۰ میلیون دلار در این پروژه سرمایه گذاری کرده است. این مرکز به واکسیناسیون و سازماندهی درمان برای ساکنان محلی کمک کرد. علاوه بر این، به بستری برای مطالعه و پیشگیری از بیماریهای عفونی در گینه و مرکز آموزشی برای اپیدمیولوژیستهای آینده تبدیل شده است. واکسن جدید علیه ویروس ابولا توسط روسیه در سال ۲۰۱۹ ارائه شد.

برای روسیه و آفریقا، سال ۲۰۲۰ زمان آزمایش قدرت روابط رو به رشد سیاسی،

اقتصادی، فرهنگی و انسانی بود. در زمینه همه‌گیری ویروس کرونا، روسیه در واقع قصد خود را برای ایجاد یک شراکت واقعی با قاره آفریقا تایید کرده است. بیش از ۳۰ کشور آفریقایی از روسیه برای مبارزه با این بیماری جدید درخواست کمک کرده‌اند و حمایت‌هایی به اشکال مختلف از جمله انتقال سیستم‌های آزمایش، تجهیزات آزمایشگاهی، تجهیزات حفاظت فردی، آزمایشگاه‌های سیار و تجهیزات پزشکی ارائه شده است. عرضه واکسن روسی ویروس کرونا موسوم به «اسپوتنیک وی» به قاره آفریقا از نوامبر ۲۰۲۰ آغاز شد. این واکسن چشم‌انداز خوبی در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین دارد. روسیه از کشورهای آفریقایی در ابتکاراتشان برای کاهش پرداخت بدهی در طول همه‌گیری حمایت می‌کند و به کمک به این قاره در غلبه بر چالش کرونا و پیامدهای آن ادامه خواهد داد.

بنیادهای روسی فعال در آفریقا و ابتکارات جامعه مدنی

بنیاد «روسکی میر» که با فرمان رئیس جمهور روسیه در سال ۲۰۰۷ تأسیس شد، فعالانه با کشورهای آفریقایی همکاری می‌کند. هدف این بنیاد محبوبیت زبان روسی و حمایت از برنامه‌های تحصیلی آن در خارج از کشور است. این بنیاد برنامه «اتاقک روسی میر» را اجرا می‌کند که هدف آن دسترسی شرکای خارجی به منابع آنلاین تخصصی برای یادگیری و آموزش زبان روسی است. چنین دفاتری در جمهوری دموکراتیک کنگو، مصر، زامبیا، کنیا، ماداگاسکار، نیجریه، جمهوری کنگو، آفریقای جنوبی وجود دارد. روسوترونیتسو و روسیکی میر و همچنین موسسه دولتی زبان روسی (موسسه پوشکین) اغلب به‌عنوان شرکا با هم تعامل دارند. آنها پروژه‌های فرهنگی مختلف را سازماندهی می‌کنند و منبع خاصی از قدرت نرم را توسعه می‌دهند - قدرت حافظه تاریخی.

سازمان عمومی تماماً روسی «کمیته روسیه برای همبستگی و همکاری با مردم آسیا و آفریقا» (RCSCAA) نیز در حال تقویت روابط دوستانه با کشورهای آفریقایی است. این سازمان جانشین قانونی کمیته همبستگی شوروی با کشورهای آسیایی و آفریقایی است که در سال ۱۹۵۶ تأسیس شد. همچنین عضو سازمان همبستگی خلق‌های آفریقایی-آسیایی (AAPSO) است که یک سازمان غیردولتی توده‌ای است. کمیته‌های

ملی در بیش از ۹۰ کشور در آسیا و آفریقا، و دارای کمیته های عضو وابسته در اروپا و آمریکای لاتین است. AAPSO در ژانویه ۱۹۵۷ تاسیس شد و از آن زمان دفتر مرکزی آن در قاهره واقع شده است.

هدف اصلی کمیته روسیه برای همبستگی و همکاری با مردم آسیا و آفریقا ترویج تقویت احترام متقابل، اعتماد و همبستگی بین مردمان فدراسیون روسیه و کشورهای آسیایی و آفریقایی است؛ همچنین توسعه روابط و همکاری همه جانبه بین آنها. کمیته دارای دفاتر منطقه ای است که در ۴۵ نهاد تشکیل دهنده فدراسیون روسیه تأسیس شده است. امروزه کار برای احیای فعالیت های آنها در حال انجام است. هیئت RCSCAA در یازدهمین کنگره سازمان همبستگی با مردمان آسیا و آفریقا که در رباط - پادشاهی مراکش - در تاریخ ۱۴ تا ۱۶ نوامبر ۲۰۱۸ برگزار شد، شرکت کرد.

در اکتبر ۲۰۱۸، اولین مجمع عمومی روسیه-آفریقایی برگزار شد. این رویداد مهم به ابتکار انجمن جهانی دانش آموخته گان و سازمان غیردولتی «ابتکار تجارت آفریقا» سازماندهی شد. یکی از وظایف کلیدی این مجمع جلب توجه سازمان های مختلف عمومی، جامعه تجاری و همچنین نهادهای دولتی به بازسازی گسترده روابط بین روسیه و آفریقا در تمام زمینه های فعالیت بود. شخصیت های برجسته سیاسی و عمومی روسیه و آفریقا، نمایندگان دانشگاه ها، جامعه تجاری، سازمان های دانشجویی و جوانان به این مجمع دعوت شده بودند. شرکت کنندگان در این مجمع، موضوعات

فرهنگی، بشردوستانه و گفتگوهای تجاری و اقتصادی، آموزشی و علمی، مراقبت‌های بهداشتی، کشاورزی، توسعه روابط تجاری و تقویت روابط دوستانه تاریخی بین روسیه و کشورهای آفریقایی را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

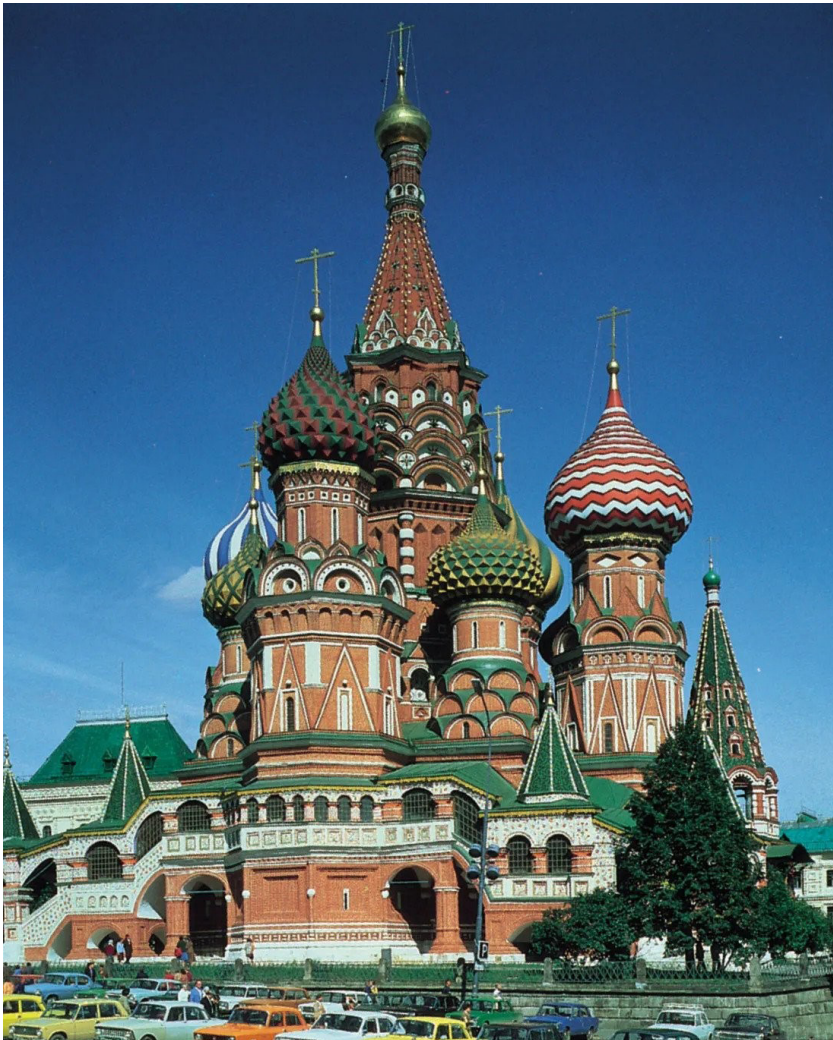
در ۵ نوامبر ۲۰۲۰، مسکو میزبان دومین همایش عمومی روسیه-آفریقا بود. این همایش به گفتگوی جوامع مدنی روسیه و آفریقا به‌عنوان محرک توسعه پایدار و تغییرات در نظم جهانی اختصاص داشت. شورای امور بین‌الملل روسیه جلسه ویژه‌ای را درباره بهبود همکاری‌های اندیشکده‌های روسی و آفریقایی که در زمینه سیاست خارجی، اقتصاد جهانی و امنیت بین‌المللی کار می‌کنند، تهیه و برگزار کرد. روسای مراکز تحقیقاتی دانشگاهی، آموزشی و غیردولتی روسیه و آفریقا در این نشست حضور داشتند.

در این دیدار، نمایندگان مراکز تحلیلی آفریقا تمایل خود را برای تقویت ارتباطات و تبادل اطلاعات به منظور شناسایی و نظام‌بندی موضوعات برای توسعه بیشتر همکاری‌ها ابراز کردند. به نظر می‌رسد که این پیشنهادها برای ایجاد کنسرسیومی از مراکز تحلیلی روسی-آفریقایی با دفتر مرکزی در مسکو و قاهره برای انجام تحقیقات و ارائه اطلاعات به ساختارهای دولتی و تجاری ارائه شده باشد. با این حال، به‌طور کلی، بنیادها یا سازمان‌های جامعه مدنی روسی بسیار کمی هستند که در آفریقا به همراه شرکای آفریقایی وابسته باشند یا پروژه‌های مشخصی را انجام دهند؛ و پتانسیل توسعه در این زمینه واقعاً عالی است.

ابتکارات کلیسای ارتدکس روسیه در قاره آفریقا

امروزه یکی از پویاترین جوامع ارتدکس در آفریقا شکل گرفته است. کلیسای ارتدوکس یونانی اسکندریه حدود ۶ میلیون مسیحی ارتدوکس در این قاره را تشکیل می‌دهد که عمدتاً در مصر، اوگاندا، کنیا و تانزانیا هستند. ۳۶ میلیون مسیحی ارتدوکس دیگر در اتیوپی زندگی می‌کنند (تخمین در سال ۲۰۱۷) و متعلق به «تواهدو» -کلیسای ارتدکس اتیوپی- هستند. اکثر کلیساهای ارتدکس در اینجا بخشی از کلیسای ارتدکس یونانی الکساندریا هستند که توسط والاحضرت «تئودور (تئودوروس) دوم»، پدرسالار اسکندریه و تمام آفریقا رهبری می‌شود. او از لحاظ ملیت یونانی است، تقریباً تمام

دستیاران او، اسقف‌ها، نیز یونانی هستند و کشیشان و اهل محله نمایندگان مردم محلی هستند. در فوریه ۲۰۱۵، «پاتریارک تئودور دوم» در حالی که رئیس جمهور روسیه از مصر بازدید کرد، با او ملاقات کرد. رئیس جمهور روسیه به روابط خوب و دوستانه کلیسای خود با کلیسای ارتدکس روسیه اشاره کرد. پاتریارک به نوبه خود نسبت به روسیه که چندین سال را در آن سپری کرده بود ابراز احساسات گرم کرد.

کلیسای ارتدکس روسیه در قاره آفریقا چندان فعال نیست. با این حال، تعدادی ابتکار با هدف کمک به مؤمنان محلی (تامین اقلام مورد استفاده در مراسم کلیسا و تهیه کتاب) وجود دارد. در سال ۲۰۱۶، پاتریارک -تئودور دوم اسکندریه و تمام آفریقا- پس از بازدید از مسکو، به نمایندگی از همه آفریقایی‌ها، از قدیس پدرسالار کریل مسکو و تمام روسیه و رهبر کلیسای ارتدکس روسیه به‌خاطر کمکی که کلیسای روسیه به آنها کرد، تشکر کرد. محله‌های کلیساهای قاره که در وضعیت مالی سختی قرار داشتند. با این حال، در دسامبر ۲۰۱۹، کلیسای ارتدوکس روسیه پس از اینکه وی ایجاد کلیسای ارتدوکس جدید اوکراین را جدا از ارتدکس روسیه به رسمیت شناخت، تصمیم سختی برای قطع روابط با پاتریارک اسکندریه و کل آفریقا گرفت.

شورای مقدس روسیه همچنین در دسامبر ۲۰۱۹ تصمیم گرفت که محله‌های این کشور در آفریقا از حوزه قضایی اسکندریه خارج شده و مستقیماً تابع رئیس کلیسای ارتدکس روسیه یعنی «پاتریارک کریل» شود. اما خاطرنشان کرد که با آن روحانیون کلیسای خود که از تصمیم پاتریارک تئودور دوم حمایت نکردند، در ارتباط باقی خواهد ماند. پاتریارک کریل در سخنرانی خود در ۱۱ دسامبر ۲۰۱۹ گفت: «ما شاهد این هستیم که در دنیای کلیسای یونان، در کلیساهای اسکندریه و یونان، سلسله مراتب، روحانیون و مردم عادی مخالفت خود را به‌وضوح با پایمال شدن قوانین بیان کردند. برای این افراد، درست مانند ما، وحدت کلیساها ارزش مطلق است. آنها مبادله این وحدت را با همدردی قدرتمندان این جهان غیرقابل قبول می‌دانند؛ آنها در درد و همدردی با کلیسای ارتدوکس اوکراین که توسط اقدامات ضد متعارف پاتریارک قسطنطنیه به خطر افتاده است، شریک هستند».

در ماه می ۲۰۱۸، کریل مقدس پدرسالار مسکو و تمام روسیه با رئیس کلیسای ارتدکس توادو اتیوپی، اعلیحضرت پاتریارک و کاتولیکوس ابون ماتیاس اول در جریان سفر رسمی کلیسای اتیوپی به روسیه دیدار کرد. اسقف و کاتولیکوس ابون ماتیاس در سال مصادف با صد و بیستمین سالگرد برقراری روابط رسمی دیپلماتیک بین کشورهای روسیه و اتیوپی از روسیه دیدن کرد. پدرسالار ابون ماتیاس علاقه‌مندی خود را برای ارتقای همکاری در حوزه آموزشی ابراز کرد. همانطور که او اشاره کرد، بسیاری از دانشجویان اتیوپیایی در روسیه تحصیل کردند و برخی از آنها بعداً اسقف

و اسقف اعظم شدند و خدمت روحانی خود را در اتیوپی انجام دادند. در این دیدار، او همچنین موضوع گفتگوی کلامی کلیسای ارتدکس و کلیساهای شرقی و روابط دوجانبه بین پاتریارک مسکو و کلیسای ارتدکس توادو اتیوپی از قبیل روابط کلیسا و جامعه، وزارت اجتماعی، دیاکونیا و مبلغان را مطرح کرد. وی گفت: «احیای ارتباطات بین مؤسسات آموزشی حوزوی ما نیز مفید خواهد بود. ما آماده‌ایم از دانشجویان شما برای تحصیل در روسیه دعوت کنیم».

رئیس هیئت کلیسای اتیوپی در مورد وضعیت دشوار کلیساهای آفریقا، با حمله افراط‌گرایان به ساختمان‌های کلیسا، و تروریست‌ها که مردم اعم از مسیحی و مسلمان را که از پذیرش ایدئولوژی آنها سر باز می‌زنند، می‌کشند، صحبت کرد. پدرسالار اتیوپی با اشاره به پیچیدگی و خطر مشکل تروریسم عقیده خود را بیان کرد که مسیحیان باید در رسیدگی به این مشکل همبستگی نشان دهند. اسقف کاتولیکوس اتیوپی نیز در دسامبر ۲۰۱۸ سفر کوتاهی به مسکو داشت. وی برای شرکت در مراسم افتتاحیه اولین پرواز مستقیم آدیس آبابا-مسکو خطوط هوایی اتیوپی که در فرودگاه دومودوو برگزار شد، وارد روسیه شد. در ژوئن ۲۰۱۹ پاتریارک کریل با سفیر فوق‌العاده و تام‌الاجتیار اتیوپی در روسیه دیدار کرد و خاطر نشان کرد: «ما از ورود ابون ماتیاس پدرسالار اتیوپی به کشورمان استقبال کردیم. به نظر من جلسه مهمی بود، زیرا به تجدید روابط ما کمک کرد، که البته نیاز به تجدید داشت. دیدار پاتریارک اتیوپی نقش مهمی ایفا کرد».

کلیساهای روسیه و اتیوپی، علیرغم اختلافات معین در مسائل الهیاتی، چشم‌انداز یک ماموریت اجتماعی مشترک، هماهنگی مواضع در مورد تعدادی از مسائل، و حتی از سرگیری آموزش برای دانشجویان اتیوپیایی در مؤسسات کلیسایی روسیه را دارند. معبد ژوهانسبورگ (آفریقای جنوبی) اولین کلیسای ارتدکس روسی در جنوب صحرای آفریقا است. این مرکز در سال ۲۰۰۳ شروع به کار کرد. پاتریارسالاری روسیه یک دفتر نمایندگی در آفریقا دارد. این بنا در زیر مجموعه ایلخانی اسکندریه در قاهره قرار داشت. همچنین اطلاعاتی وجود دارد که در سال ۲۰۱۰ محله کلیسای ارتدکس روسیه در سیشل ثبت شده است.

همانطور که مشاهده می‌شود، روابط کلیسای ارتدکس روسیه با هم‌ایمانان آفریقایی

در سال‌های اخیر توسعه یافته و البته از چالش‌های جدی بسیاری نیز رنج برده است. با این حال، کلیسای ارتدکس روسیه از طریق فعالیت‌ها و تماس‌های خود به ارتقای قدرت نرم روسیه کمک می‌کند؛ هرچند تا حدی نسبتاً متوسط؛ و سهم خود را در گفت‌وگوی بین‌مذهبی هم در روسیه و هم در خارج از کشور ایفا می‌کند.

دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم در روابط روسیه و آفریقا

از آغاز قرن بیست و یکم مسابقات قهرمانی جهان در هاکی روی یخ (۲۰۱۶) و فوتبال (۲۰۱۸) و همچنین بازی‌های المپیک زمستانی در سوچی (۲۰۱۴) با موفقیت در روسیه برگزار شد. چنین رویدادهایی تأثیر مثبتی بر وجهه کشور روسیه داشت. این امر به جذب گردشگران کمک می‌کند و به آنها فرصت می‌دهد تا با فرهنگ روسیه و ارزش‌های آن آشنا شوند.

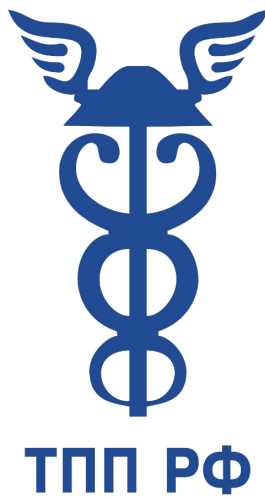
به‌عنوان مثال، جام جهانی فوتبال ۲۰۱۸ روسیه با شرکت بسیاری از تیم‌های فوتبال آفریقا و هواداران آفریقایی که به عنوان توریست به روسیه آمده بودند، برگزار شد. آفریقایی‌ها و روس‌ها با عشق به فوتبال با هم متحد شدند. تعدادی از سران کشورهای آفریقایی در جریان این مسابقات از روسیه دیدن کردند. بنابراین، مسابقات قهرمانی جهان فرصتی شد برای بازدید از روسیه برای «مکی سال» رئیس‌جمهور سنگال؛ او اولین رهبر یک کشور آفریقایی بود که از کرملین بازدید کرد. مراسم افتتاحیه انجمن ورزشی در ۱۴ ژوئن در استادیوم "لوژنیکی" مسکو با حضور پل کاگامه -رئیس‌جمهور رواندا- برگزار شد. وی در آستانه افتتاحیه مسابقات قهرمانی جهان با ولادیمیر پوتین دیدار کرد. «جیانی اینفانتینو» -رئیس فیفا- در جولای ۲۰۱۸ گفت: «این بهترین جام جهانی است. جا دارد از همه کسانی که در برگزاری و تدارک مسابقات نقش داشتند تشکر کنم. لازم به ذکر است که در اکتبر ۲۰۱۸، رواندا میزبان جلسه شورای فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) بود که در آن شرکت‌کنندگان آن رسماً عنوان بهترین مسابقات قهرمانی فوتبال جهان در تاریخ برگزاری خود را به مسابقات قهرمانی که توسط روسیه در تابستان ۲۰۱۸ برگزار شد دادند.

روسیه باید ورزشکاران برجسته‌تری را برای نمایندگی و انتقال ایده‌های معنادار به مخاطبان خارجی خارج از رویدادهای ورزشی درگیر کند. برای روسیه، این تجربه جدید است و بنابراین هنوز خیلی گسترده و محبوب نیست. این در حالی است که در ایالات متحده با موفقیت استفاده می‌شود. در عین حال، گام‌های فردی در این راستا در چارچوب دیپلماسی ورزشی روسیه در حال انجام است.

روابط تجاری غیررسمی و ابتکارات، روابط بین پارلمانی بین روسیه و آفریقا
جنبه غیردولتی دیپلماسی اقتصادی روسیه با نقش شوراهای تجاری بین‌المللی که زیر نظر اتاق بازرگانی و صنعت روسیه (CCI) فعالیت می‌کنند، مرتبط است. CCI شوراهای تجاری بین‌المللی را با تعدادی از کشورهای آفریقایی (نیجریه، آنگولا، سودان، آفریقای جنوبی، زیمبابوه) و کمیته هماهنگی برای همکاری اقتصادی با کشورهای جنوب صحرای آفریقا ایجاد کرده است. شوراهای تجاری از فعالیت‌هایی حمایت می‌کنند که شبکه‌سازی بین جوامع تجاری روسیه و آفریقا را تسهیل می‌کند.

بنابراین، قدرت نرم روسیه خود را در گفتگوهای تجاری غنی‌سازی متقابل نشان می‌دهد؛ جایی که تجار روسی و آفریقایی می‌توانند از یکدیگر بیاموزند. علاوه بر این، در مارس ۲۰۱۶، سازمان خصوصی «اتحادیه ابتکار تجاری آفریقا» کار خود را آغاز کرد. این سازمان، ابتکارات خود را با همکاری نزدیک با وزارت امور خارجه روسیه با حمایت تعدادی از شرکت‌های روسی، هیئت دیپلماتیک آفریقا و جامعه دانشگاهی اجرا می‌کند.

روابط بین‌پارلمانی بین روسیه و آفریقا نیز به شدت در حال توسعه است، همانطور که «کنفرانس پارلمانی روسیه - آفریقا» در جولای ۲۰۱۹ در چارچوب دومین مجمع بین‌المللی «توسعه پارلمان‌تاریسم» برگزار شد. «اولگا تیموفیوا» - معاون رئیس دوما ایالتی - خاطرنشان کرد که هیئت آفریقایی با ۳۰۰ نماینده پارلمان و ۵۰ کارشناس نمایندگی داشت. نمایندگان پارلمان روسیه و آفریقا موضوعاتی مانند توسعه تعاملات تجاری، اقتصادی و سیاسی بین روسیه و کشورهای این قاره، پیوستن به تلاش‌ها در مبارزه با تروریسم بین‌المللی، قاچاق مواد مخدر، جرایم سایبری و تغییرات آب و هوایی را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

نشست مجمع بین‌المللی توسعه پارلمان تارسم

«ترزا افوا آسانگونو» - رئیس مجلس سنای جمهوری گینه استوایی - در سخنرانی خود در این مجمع خاطر نشان کرد که همکاری با روسیه در زمینه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی برای کشورش بسیار مهم است. وی از ایده برگزاری منظم کنفرانس روسیه و آفریقا حمایت کرد و ابراز امیدواری کرد که نشست بعدی آن در قاره آفریقا برگزار شود. «محمد علی هومد» - رئیس مجلس ملی جیبوتی - در این مجمع خاطر نشان کرد که پارلمان جیبوتی یک «گروه دوستی» با روسیه ایجاد خواهد کرد. کنفرانس پارلمانی روسیه - آفریقا به مرحله مقدماتی مهم برای نشست آتی روسیه - آفریقا تبدیل شد.

اولین نشست روسیه و آفریقا به‌عنوان یک انگیزه قوی برای توسعه همکاری روسیه و آفریقا در همه زمینه‌ها

اولین نشست روسیه و آفریقا در اکتبر ۲۰۱۹ در سوچی برگزار شد. این یک رویداد تاریخی بود که بسیاری در محافل سیاسی، دانشگاهی و تجاری روسیه و آفریقا مدتها منتظر آن بودند.

اولین اجلاس سران روسیه و آفریقا انگیزه جدیدی برای توسعه روابط روسیه با شرکای

آفریقایی از جمله در قالب قدرت نرم به این کشور بخشید. نمایندگان تمامی ۵۴ کشور آفریقایی و سازمان‌های پیشرو منطقه‌ای در این اجلاس حضور داشتند. مقیاس نمایندگی از هر دو طرف به‌طور قانع‌کننده‌ای بر تمایل متقابل برای توسعه تماس‌ها در همه زمینه‌ها و تقویت مشارکت چندجانبه گواهی می‌دهد. این فرصت درخشانی را برای روسیه فراهم کرد تا قدرت نرم جذابیت خود را به نمایش بگذارد.

برنامه سیاسی، علمی، تجاری و اقتصادی این اجلاس بسیار مدبرانه سازماندهی شده بود. نمایندگان آفریقایی می‌توانستند در مورد آنچه روسیه می‌تواند در فرهنگ، علم و آموزش کشاورزی، و همچنین مهندسی، اکتشاف فضا، مراقبت‌های بهداشتی، مالی، راه‌حل‌های دیجیتال، شهرهای هوشمند، دولت الکترونیک، ارتباطات و بسیاری از موارد ارائه دهد، بیاموزند. همچنین فرصت‌های زیادی برای ارائه تولید و خدمات خود کشورهای آفریقایی وجود داشت و فضای مناسبی برای برگزاری جلسات، مذاکره و عقد قرارداد ایجاد شد. رویدادی با چنین مقیاس سیاسی و اقتصادی حتی در زمان شوروی در روابط روسیه و آفریقا اتفاق نیفتاد؛ و این یک سیگنال بسیار قوی از اراده سیاسی روسیه برای توسعه مشارکت سودمند متقابل با کل قاره آفریقا و مناطق متنوع آن بود. چیزی که خبر از آمادگی روسیه برای سرمایه‌گذاری در رونق این مشارکت می‌داد.

اولین نشست روسیه و آفریقا، روابط سیاسی با کشورهای آفریقایی را در سطوح دوجانبه و چندجانبه تقویت کرد. شرکت‌کنندگان در این اجلاس بیانیه مشترکی را تصویب کردند که اهداف توسعه بیشتر همکاری روسیه و آفریقا را در همه ابعاد آن تعیین کرد: حوزه‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی، علمی-فنی و فرهنگی-انسانی. یک ساز و کار گفتگوی جدید در این سند بیان شده است - مجمع مشارکت روسیه و آفریقا، که مرجع عالی آن باید اجلاس سران روسیه و آفریقا هر سه سال یک بار باشد. این سند همچنین حاکی از آن است که در فاصله زمانی بین اجلاس سران فدراسیون روسیه، رایزنی‌های سیاسی سالانه بین وزرای امور خارجه فدراسیون روسیه و کشورهای آفریقایی که روسای فعلی، قبلی و آینده اتحادیه آفریقا هستند، برگزار می‌شود.

در این اجلاس، یادداشت تفاهم بین کمیسیون اقتصادی اوراسیا (EEC) و کمیسیون

اتحادیه آفریقا (CAS) نیز در زمینه همکاری اقتصادی امضا شد. روسیه در حال گسترش همکاری‌های خود با اتحادیه آفریقا و سازمان‌های منطقه‌ای این قاره است و از ایجاد و اجرای منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا (ACFTA) حمایت کامل می‌کند. پس از اولین اجلاس سران روسیه و آفریقا، روند سازماندهی نهادی مشارکت ادامه یافت. در سال ۲۰۲۰ یک ساز و کار گفتگوی منظم جدید - مجمع مشارکت روسیه و آفریقا - و بدنه اصلی آن و دبیرخانه ایجاد شد. انجمن همکاری اقتصادی با کشورهای آفریقایی (AECAS) نیز کار خود را در سال ۲۰۲۰ آغاز کرده است. این یک سازمان غیرانتفاعی است که به دنبال ترویج تجارت روسیه در قاره آفریقا و باز کردن پتانسیل عظیم این قاره است. این انجمن، حمایت سیاسی و دیپلماتیک از پروژه‌های تجاری روسیه در قاره آفریقا را هماهنگ می‌کند و با وزارت امور خارجه روسیه و سایر آژانس‌های دولتی تخصصی آفریقا و روسیه همکاری می‌کند تا گفت و گوی سازنده بین بخش خصوصی و دولتی را تقویت نماید. در سال ۲۰۲۱ مشارکت روسیه و آفریقا شتاب بیشتری گرفت.

Towards One African Market

برآیند

روسیه به دنبال این است که قدرت نرم‌اش، قدرت جذب فرهنگ، علم و آموزش را از طریق تعدادی ابتکار در قاره آفریقا نفوذ و توسعه دهد. روسیه همچنین تمام تلاش خود را می‌کند تا اطلاعات به‌روز در مورد سیاست و اقتصاد خود را از طریق رسانه‌های خود به آفریقایی‌ها برساند تا از تحریف آن در رسانه‌های غربی جلوگیری شود. هر چند که هنوز در این راستا کار زیادی وجود دارد. روسیه به شدت نیاز به تقویت حضور اطلاعاتی خود در آفریقا و آشنایی بیشتر و عمیق‌تر افکار عمومی روسیه با واقعیت‌های زندگی در قاره آفریقا در فضای رسانه‌ای‌اش دارد.

با این حال، روسیه برای افزایش سطح نفوذ قدرت نرم خود در آفریقا در سال‌های آتی، همچنان نیازمند تدوین یک استراتژی سیاسی روشن است. تجزیه و تحلیل دقیق‌تر از اینکه این کشور چگونه می‌تواند به‌طور مؤثرتر ایده‌ها و ارزش‌ها و زبان و میراث فرهنگی خود را در قاره آفریقا ترویج کند و چگونه می‌تواند درباره آفریقا بیشتر بیاموزد، می‌تواند بخشی جدایی‌ناپذیر از این استراتژی باشد. آفریقا یکی از قطب‌های جهان با تعامل شدید نمایندگان فرهنگ‌ها، ادیان و تمدن‌های مختلف است. این ویژگی منطقه‌ای به‌طور فزاینده‌ای خواستار یک مدل پیچیده و چند بعدی از قدرت نرم روسیه، مطابق با ویژگی‌های منطقه است. این امر بیانگر نیاز به تربیت بیشتر دانشمندان و کارشناسان با دانش عمیق در زمینه فرهنگ و زندگی اجتماعی و سیاسی کشورهای آفریقای مدرن است. شاید برای قدرت نرم روسیه مفید باشد که تعداد سازمان‌های غیردولتی، فرهنگی، علمی و خیریه روسی که در جهت آفریقا و خود کشورهای آفریقایی کار می‌کنند افزایش یابد و فعال‌تر در پروژه‌های مشترک مشارکت داشته باشند. در جامعه مدنی آفریقا اکنون تعداد کمی از این سازمان‌های روسی وجود دارد.

تحلیل تطبیقی استفاده از ابزار قدرت نرم توسط دیگر بازیگران خارجی در این قاره نیز می‌تواند برای روسیه مفید باشد. پس از آن می‌توان خلافتانه‌تر از مزیت‌های رقابتی روسیه استفاده کرد. برای مثال، تلاش‌های دانشگاهی برای مقایسه قدرت نرم روسیه و چین در آفریقا وجود دارد. همچنین تکیه بر ارزش‌های مشترک مردم و دولت‌های روسیه و آفریقا - پایبندی به نظم جهانی چندمرکزی، افزایش نقش کشورهای نوظهور

در حکمرانی جهانی، حفاظت از حاکمیت ملی و بسیاری موارد دیگر ضروری است. مردم و دولت‌های آفریقایی معمولاً نسبت به روسیه روی باز نشان می‌دهند، زیرا در نظر آن‌ها روسیه هرگز یک قدرت استعماری نبوده و به آفریقا در مبارزه ضد استعماری‌اش کمک کرده است. با این حال، با تکیه بر این میراث قوی تاریخی، روسیه باید فراتر رفته و ابتکارات و قالب‌های جدید گفت‌وگو با کشورهای این قاره را پیشنهاد کند.

واژگان کلیدی: روسیه، قدرت نرم، شوروی، آفریقا، شمال شرقی آفریقا

